



EUROPOS KOMISIJA

Bruselis, 2011.5.24
KOM(2011) 289 galutinis

2011/0136 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl tam tikro leistino nenustatytų autorių teisių kūrinų naudojimo

(Tekstas svarbus EEE)

{SEK(2011) 615 galutinis}

{SEK(2011) 616 galutinis}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Siekiant viešai internetinėje skaitmeninėje bibliotekoje arba archyve skelbti autorių teisių saugomus kūrinius, reikalingas išankstinis leidimas. Kai autorių teisių turėtojas negali būti nustatytas arba surastas, atitinkami kūriniai laikomi nenustatytų autorių teisių kūrinių. Dėl tos priežasties neįmanoma gauti reikalingų leidimų, kad tokius kūrinius būtų galima skelbti internete. Bibliotekos ar kitos institucijos, be išankstinio leidimo viešai skelbiančios kūrinius internete, rizikuoja pažeisti autorių teises.

Šio pasiūlymo pagrindinis tikslas – sukurti teisinę sistemą, kuria būtų užtikrinta teisėta, tarpvalstybinė internetinė prieiga prie nenustatytų autorių teisių kūrinių, laikomų internetinėse skaitmeninėse bibliotekose arba įvairių pasiūlyme nurodytų institucijų archyvuose, kai tokie nenustatytų autorių teisių kūriniai naudojami siekiant įgyvendinti tokių institucijų viešojo intereso misiją. Tai kūriniai, paskelbti knygų, dienoraščių, laikraščių, žurnalų ar ir kitų rašytinių kūrinių forma, įskaitant į juos įtrauktus kūrinius, taip pat audiovizualinius ir kinematografinius kūrinius, laikomus kino paveldo institucijų kolekcijose, ir garso, audiovizualinius ir kinematografinius kūrinius, sukurtus viešųjų transliuojančiųjų organizacijų ir laikomus jų archyvuose. Kalbant apie viešųjų transliuojančiųjų organizacijų archyvus ir ypatingą šių organizacijų, kaip kūrėjų, padėtį, reikėtų apriboti nenustatytų autorių teisių kūrinių reiškinį numatant galutinę datą, iki kurios turi būti nustatyti į pasiūlymo taikymo sritį patenkantys kūriniai.

Šis tikslas turi būti pasiektas taikant nenustatytų autorių teisių kūrinių statuso tarpusavio pripažinimo sistemą. Siekiant nustatyti nenustatytų autorių teisių kūrinių statusą, reikalaujama, kad bibliotekos, švietimo įstaigos, muziejai ar archyvai, kino paveldo institucijos ir viešosios transliuojančiosios organizacijos pagal siūlomoje direktyvoje nurodytus reikalavimus atliktų pirminę kruopščią paiešką toje valstybėje narėje, kurioje kūrinys buvo pirmą kartą paskelbtas. Kai atlikus kruopščią paiešką kūriniui suteikiamas nenustatytų autorių teisių kūrinių statusas, toks kūrinys bus laikomas nenustatytų autorių teisių kūriniu visoje ES, todėl kruopščią paiešką nebereikės atlikti kelis kartus. Tuo remiantis bus galima nenustatytų autorių teisių kūrinius skelbti internete kultūros ir švietimo tikslais be išankstinio leidimo, nebent kūrinių savininkas panaikintų nenustatytų autorių teisių kūrinių statusą.

Ši iniciatyva pagrįsta 2006 m. Komisijos rekomendacija dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, išsaugojimo skaitmeniniu formatu ir internetinės prieigos prie jos¹. Nepaisant rekomendacijos, nenustatytų autorių teisių kūrinių teisės aktus įgyvendino tik kelios valstybės narės. Kelių esamų nacionalinių sprendimų poveikis yra ribotas dėl to, kad internetinė prieiga suteikiama tik tose nacionalinėse teritorijose gyvenantiems piliečiams.

Teisinės sistemos, kuria bendrojoje rinkoje būtų palengvintas nenustatytų autorių teisių kūrinių tarpvalstybinis skaitmeninimas ir sklaida, sukūrimas taip pat yra vienas iš pagrindinių

¹ 2006 m. rugpjūčio 24 d. Komisijos rekomendacija 2006/585/EB dėl kultūrinės medžiagos skaitmeninimo, išsaugojimo skaitmeniniu formatu ir internetinės prieigos prie jos (OL L 236, 2006 8 31, p. 28–30).

veiksmų, nustatytų Europos skaitmeninėje darbotvarkėje², kuri yra strategijos „Europa 2020“³ dalis.

2. KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

• Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

2006 m. įsteigta Aukšto lygio ekspertų grupė skaitmeninių bibliotekų klausimais, kurioje susibūrė asmenys, suinteresuoti kultūrinės medžiagos, įskaitant nenustatytų autorių teisių kūrinius⁴, skaitmeninimu ir internetine prieiga. Grupė priėmė „Galutinę skaitmeninio išsaugojimo, nenustatytų autorių teisių kūrinių ir retų kūrinių ataskaitą“⁵. Bibliotekų, archyvų, ir teisių turėtojų atstovai pasirašė Susitarimo memorandumą dėl nenustatytos autorystės kūriniams skirtų kruopščios paieškos gairių⁶.

2008 m. Komisijos Žaliojoje knygoje „Autorių teisės žinių ekonomikoje“⁷ suinteresuotosios šalys buvo kviečiamos pareikšti nuomonę dėl, *inter alia*, poreikio imtis tolesnių veiksmų, susijusių su nenustatytų autorių teisių kūrinių⁸. Po konsultacijų 2009 m. spalio 19 d. Komisija priėmė komunikatą „Autorių teisės žinių ekonomikoje“⁹, kuriame ji paskelbė atliksianti poveikio vertinimą dėl veiksmų su nenustatytų autorių teisių kūrinių Europos Sąjungoje.

2009 m. spalio 26 d. Komisija suorganizavo viešą svarstymą, kuriame visos suinteresuotosios šalys pareiškė nuomonę dėl nenustatytų autorių teisių kūrinių. 2009 m. lapkričio 10 d. Europos Sąjungai pirmininkaujanti Švedija ir Europos Parlamentas organizavo bendrą svarstymą dėl nenustatytų autorių teisių kūrinių ir asmenų su regėjimo negalia prieigos prie kūrinių.

2009–2010 m. Komisijos tarnybos surengė dvišalius susitikimus su įvairiomis suinteresuotosiomis šalimis ir išsamiau aptarė svarbius klausimus.

• Poveikio vertinimas

Poveikio vertinime išnagrinėtos šešios galimybės: 1) nesiimti jokių veiksmų, 2) padaryti įstatyminę išimtį dėl autorių teisių, 3) taikyti išplėstinį kolektyvinį licencijavimą, 4) specialią nenustatytų autorių teisių kūrinių licenciją išduotų autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacijos, 5) specialią nenustatytų autorių teisių kūrinių licenciją išduotų valstybės įstaiga, 6) nacionalinių sprendimų dėl nenustatytų autorių teisių kūrinių tarpusavio pripažinimas.

² Europos skaitmeninė darbotvarkė, COM (2010) 245.

³ Europa 2020: pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija;
http://ec.europa.eu/eu2020/index_en.htm

⁴ 2006 m. vasario 27 d. Komisijos sprendimas, sudarantis Aukšto lygio ekspertų grupę skaitmeninių bibliotekų klausimais (OL L 63, 2006 3 4, p. 25–27). Grupė vėliau atnaujinta 2009 m. kovo 25 d. Komisijos sprendimu (OL 82, 2009 3 28, p. 9–11).

⁵ http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/experts/hleg/index_en.htm

⁶ http://ec.europa.eu/information_society/activities/digital_libraries/doc/hleg/orphan/guidelines.pdf

⁷ COM(2008) 466.

⁸ Per konsultacijas gautos pastabos pateiktos http://circa.europa.eu/Public/irc/markt/markt_consultations/library?l=/copyright_neighbouring_consultation_copyright&vm=detailed&sb=Title. Pastabų analizė pateikta priedo 1 ir 2 skyriuose.

⁹ COM(2009) 532.

Visos politikos galimybės (išskyrus 1 galimybę) yra pagrįstos prielaida, kad bus priimta direktyva, kuria bus reikalaujama, kad visos valstybės narės per nustatytą laikotarpį priimtų specialius nenustatytų autorių teisių kūrinių teisės aktus. Visos politikos galimybės, išskyrus 3 galimybę, pagrįstos reikalavimu, kad, prieš paskelbiant nenustatytų autorių teisių kūrinių internetinėje skaitmeninėje bibliotekoje, būtina atlikti kruopščią paiešką.

Taikant įstatyminę išimtį (2 galimybė), būtų galima išvengti dėl autorių teisių licencijos išdavimo kylančios administracinės naštos, tačiau išankstinė kruopšti paieška būtų reikalinga. Tačiau ši galimybė suteikia mažesnę teisinį tikrumą, nes jokia trečioji šalis nepatvirtina, kad kruopšti paieška buvo atlikta.

3 galimybė – išplėstinių kolektyvinių licencijų modelis – reikštų, kad autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacijai išdavus leidimą bibliotekai skelbti knygas internete, ši licencija pagal įstatyminę prielaidą bus taikoma visiems tos kategorijos kūriniams, įskaitant nenustatytų autorių teisių kūrinius (pavyzdžiui, knygas, filmus). Laikoma, kad autorių teisių kolektyvinio administravimo asociacija atstovauja tokiems statuso neturintiems nenustatytų autorių teisių kūriniams, neatsižvelgiant į tai, ar ji atliko kruopščią paiešką, kad nustatytų ar surastų autorių. Neatlikus kruopščios paieškos, negalima taikyti nenustatytų autorių teisių kūrinių statuso tarpusavio pripažinimo metodo. Išplėstinė kolektyvinė licencija taip pat galioja tik toje nacionalinėje teritorijoje, kurioje taikoma įstatyminė prielaida.

Išduodant specialias nenustatytų autorių teisių kūrinių licencijas (4 galimybė), bibliotekoms ir kitiems naudos gavėjams suteikiamas aukšto lygio teisinis tikrumas, kad atsiradę savininkai nereikalaus padengti nuostolių. Pasirinkus šią galimybę, būtina prieš suteikiant licenciją atlikti kruopščią paiešką, kad kūriniui būtų galima suteikti nenustatytų autorių teisių kūrinių statusą, ir nustatyti tokiems nenustatytų autorių teisių kūriniams taikomą tvarką.

Vyriausybės išduodama nenustatytų autorių teisių kūrinių licencija (5 galimybė) reiškia viešą patvirtinimą, kad buvo atlikta kruopšti paieška, o tai skaitmeninei bibliotekai suteikia aukšto lygio teisinį tikrumą. Bet šio teisinio tikrumo kaina – administracinė našta. Štai kodėl ankstesni bandymai įgyvendinti šią sistemą turėjo ribotą poveikį ir ji nenaudojama didelės apimties skaitmeninės bibliotekos projektams.

Taikant nenustatytų autorių teisių kūrinių statuso tarpusavio pripažinimo pagrįstą metodą (6 galimybė), bibliotekos ir kiti gavėjai įgyja teisinį tikrumą dėl konkrečiam kūriniui suteikto nenustatytų autorių teisių kūrinių statuso. Tarpusavio pripažinimu užtikrinama, kad visi Europos piliečiai turės prieigą prie skaitmeninėje bibliotekoje laikomų nenustatytų autorių teisių kūrinių.

3. TEISINIAI PASIŪLYMO ASPEKTAI

• Siūlomo veiksmo santrauka

Pasiūlyme aptariama kruopšti paieška, kurią būtina atlikti siekiant nustatyti, ar konkretus kūrinys yra nenustatytų autorių teisių kūrinys; tai nustačius, tam tikromis sąlygomis ir konkrečiais tikslais būtų galima teisėtai šį kūrinių skelbti internete. Pasiūlyme taip pat išaiškinamas išplėstinių kolektyvinių licencijų taikymas kūriniams, kurie gali būti laikomi nenustatytų autorių teisių kūriniams.

- **Teisinis pagrindas**

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnis.

- **Subsidiarumo principas**

Teisinis pasiūlymas direktyvos forma yra būtinas, nes savanoriškai taikomi metodai, konkrečiai 2006 m. rugpjūčio 24 d. Komisijos rekomendacija 2006/585/EB, lauktų rezultatų nedavė. Be to, kartu egzistuojantys nekoordinuoti nacionaliniai nenustatytų autorių teisių kūrinių laikymo elektroninėse bibliotekose metodai apsunkina bibliotekų galimybes sudaryti prieigą prie tokių kūrinių visose ES valstybėse narėse¹⁰.

- **Proporcingumo principas**

Kadangi su nenustatytų autorių teisių kūrinių susijusi problema yra pagrindinė kliūtis kuriant skaitmenines bibliotekas, nuosekli Europos Sąjungos tarpvalstybinės prieigos prie nenustatytų autorių teisių kūrinių sistema yra mažiausios intervencijos galimybė pageidaujama rezultatui pasiekti. Pasirinkus bet kurį kitą metodą reikėtų daug didesnių administravimo išlaidų ir licencijų išdavimo struktūrų vien tik nenustatytų autorių teisių kūriniams.

- **Pasirinkta priemonė**

Siūloma priemonė – direktyva.

Pagrindiniai pasiūlymo straipsniai

1 straipsnyje nustatoma direktyvos taikymo sritis ir dalykas: įvairi viešosiose bibliotekose, švietimo įstaigose, muziejuose ir archyvuose, taip pat kino paveldo institucijose ir viešųjų transliuojančiųjų organizacijų archyvuose laikoma medžiaga. Spausdintos medžiagos sektoriuje direktyvos taikymo sritis ir dalykas taip pat apima vizualinius kūrinius, pavyzdžiui, paskelbtuose kūriniuose esančias nuotraukas ir iliustracijas.

2 straipsnyje pateikiama nenustatytų autorių teisių kūrinių apibrėžtis. Į nenustatytų autorių teisių kūrinių apibrėžtį įtrauktas reikalavimas atlikti kruopščią paiešką.

3 straipsnyje paaiškinama, kaip subjektai, kuriems leidžiama naudoti nenustatytų autorių teisių kūrinius, turi atlikti kruopščią paiešką. 3 straipsnyje išaiškinama, kad kruopšti paieška turi būti atlikta tik toje valstybėje narėje, kurioje kūrinys buvo pirmą kartą paskelbtas.

4 straipsnyje nustatomas tarpusavio pripažinimo principas, pagal kurį kūrinys, laikomas nenustatytų autorių teisių kūriniu, po kruopščios pagal 3 straipsnį atliktos paieškos bus laikomas nenustatytų autorių teisių kūriniu visose valstybėse narėse.

5 straipsnyje aptariama galimybė panaikinti kūriniui suteiktą nenustatytų autorių teisių kūrinių statusą.

¹⁰ Kai kuriose valstybėse narėse, pavyzdžiui, Prancūzijoje, atliekant parengiamąjį darbą dėl teisinio sprendimo, aiškiai pripažįstama, kad reikalingas sprendimas Europos lygmeniu – žr. *Conseil Supérieur de la Propriété Littéraire et Artistique Commission sur les œuvres orphelines*, p. 19.

6 straipsnyje išvardijami būdai, kuriais nustatyti subjektai gali naudoti nenustatytų autorių teisių kūrinius (skelbti viešai pagal Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnį ir juos atgaminti pagal Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnį siekdami įvykdyti jiems skirtą viešojo intereso misiją).

7 straipsnyje nurodoma, kaip valstybės narės specialiomis sąlygomis gali leisti kitus tokių kūrinių naudojimo būdus.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šis pasiūlymas Sąjungos biudžetui poveikio neturi.

5. NEPRIVALOMI DUOMENYS

- **Europos ekonominė erdvė**

Siūlomas teisės aktas susijęs su Europos ekonomine erdve (EEE), todėl turėtų būti jai taikomas.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl tam tikro leistino nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 49, 56 ir 114 straipsnius,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

perdavus įstatymo galią turinčio teisės akto projektą nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹¹,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Bibliotekos, muziejai, archyvai, švietimo įstaigos, kino paveldo institucijos ir viešosios transliuojančiosios organizacijos dalyvauja savo kolekcijų arba archyvų didelės apimties skaitmeninimo projektuose siekiant sukurti Europos skaitmenines bibliotekas. Valstybių narių bibliotekos, muziejai, archyvai, švietimo įstaigos, kino paveldo institucijos ir viešosios transliuojančiosios organizacijos prisideda prie Europos kultūros paveldo išsaugojimo ir sklaidos, o tai taip pat svarbu kuriant Europos skaitmenines bibliotekas, pavyzdžiui, „Europeana“. Spausdintos medžiagos masinio skaitmeninimo, paieškos ir indeksavimo technologijos padidina bibliotekų kolekcijų vertę tiriamojo darbo tikslais.
- (2) Poreikis skatinti laisvą žinių ir inovacijų judėjimą vidaus rinkoje yra svarbi strategijos „Europa 2020“ sudedamoji dalis, kaip tai nurodyta Komisijos komunikate „Europa 2020: pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategija“¹², kuriame viena iš nurodytų pavyzdinių iniciatyvų yra Europos skaitmeninės darbotvarkės parengimas.
- (3) Teisinės sistemos, kuria būtų palengvintas kūrinių, kurių autoriai nenustatyti arba nustatyti, tačiau nerasti (nenustatytų autorių teisių kūrinių), skaitmeninimas ir sklaida, sukūrimas yra pagrindinis Europos skaitmeninės darbotvarkės veiksmas, kaip tai

¹¹ OL C, , p. .
¹² COM(2010) 2020.

nurodyta Komisijos komunikate dėl Europos skaitmeninės darbotvarkės¹³, skirtame Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui.

- (4) Pagal autoriams suteikiamas išimtinės teises atgaminti kūrinius ir juos platinti, suderintas pagal 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo¹⁴, reikalaujama, kad kūrinys būtų skaitmeninamas ir skelbiamas tik gavus jo autoriaus sutikimą.
- (5) Jei kūriniai yra nenustatytų autorių, toks išankstinis sutikimas dėl kūrinio atgaminimo arba skelbimo negali būti gautas.
- (6) Dėl valstybių narių nenustatytų autorių teisių kūrinio pripažinimo metodų skirtumų gali kilti vidaus rinkos veikimo, nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo ir tarpvalstybinės prieigos prie jų kliūčių. Dėl tokių skirtingų metodų taip pat gali būti apribotas laisvas kultūrinio turinio prekių ir paslaugų judėjimas. Todėl reikėtų užtikrinti tokio statuso tarpusavio pripažinimą.
- (7) Visų pirma reikalingas bendras metodas nenustatytų autorių teisių kūrinio statusui ir leidžiamiems nenustatytų autorių teisių kūrinio naudojimo būdams nustatyti, kad vidaus rinkoje būtų užtikrintas bibliotekų, muziejų, švietimo įstaigų, archyvų, kino paveldo institucijų ir viešųjų transliuojančiųjų organizacijų nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo teisinis tikrumas.
- (8) Viešųjų transliuojančiųjų organizacijų archyvuose laikomi ir jų sukurti kinematografiniai, garso ir audiovizualiniai kūriniai apima nenustatytų autorių teisių kūrinius. Atsižvelgiant į ypatingą transliuotojų, kaip garso ir audiovizualinės medžiagos kūrėjų, padėtį ir į poreikį priimti priemones, kuriomis ateityje būtų apribotas nenustatytų autorių teisių kūrinių reiškinio mastas, reikėtų nustatyti su šios direktyvos taikymu susijusią galutinę datą, iki kurios turi būti nustatyti transliuojančiųjų organizacijų archyvuose laikomi kūriniai.
- (9) Šios direktyvos tikslais laikoma, kad kinematografiniai, garso ir audiovizualiniai kūriniai, laikomi viešųjų transliuojančiųjų organizacijų archyvuose, apima tokių organizacijų išskirtiniam naudojimui užsisakytus kūrinius.
- (10) Sukūrus turtingas internetines bibliotekas, palengvėtų elektroninė paieška ir paieškos rezultatų pateikimo priemonės, kurios suteiktų naujų paieškos rezultatų pateikimo šaltinių tyrėjams ir mokslininkams, kurie priešingu atveju turėtų tenkintis labiau tradiciniais ir analoginiais paieškos metodais.
- (11) Tarptautinės pagarbos tikslais ši direktyva turėtų būti taikoma tik kūriniams, kurie pirmą kartą buvo paskelbti arba transliuojami ES valstybėje narėje.
- (12) Kūrinys gali būti laikomas nenustatytų autorių teisių kūrinium tik tada, kai buvo atlikta sąžininga ir pagrįsta kūrinio autoriaus paieška. Turėtų būti leista valstybėms narėms

¹³ COM(2010) 245.

¹⁴ OL L 167, 2001 6 22, p. 10.

numatyti, kad tokią kruopščią paiešką atliktų šioje direktyvoje nurodytos arba kitos organizacijos.

- (13) Siekiant užtikrinti aukšto lygio autorių teisių apsaugą Sąjungoje, reikėtų numatyti suderintą tokios kruopščios paieškos metodą. Kruopšti paieška turėtų apimti paiešką viešai prieinamose duomenų bazėse, kuriose teikiama informacija apie kūrinių autorių teisių statusą. Be to, valstybės narės, siekdamos išvengti brangiai kainuojančio skaitmeninio darbo dubliavimo, turėtų užtikrinti, kad informacija apie šioje direktyvoje nurodytų organizacijų nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimą būtų užregistruota viešai prieinamoje duomenų bazėje. Tiek, kiek tai įmanoma, viešai prieinamos paieškos rezultatų ir nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo duomenų bazės turėtų būti sudarytos ir įdiegtos taip, kad jas būtų galima susieti visos Europos lygiu, o paiešką jose būtų galima atlikti naudojant vieną bendrą prieigą.
- (14) Nenustatytų autorių teisių kūriniai gali būti sukurti daugiau nei vieno autoriaus arba apimti ir kitus kūrinius arba saugomus objektus. Direktyva neturėtų daryti poveikio žinomų arba nustatytų teisių turėtojų teisėms.
- (15) Siekiant išvengti paieškos pastangų dubliavimosi, kruopšti paieška turėtų būti atlikta tik toje valstybėje narėje, kurioje kūrinys buvo pirmą kartą paskelbtas arba transliuotas. Kad kitos valstybės narės galėtų įsitikinti, jog kūrinių nenustatytų autorių teisių kūrinių statusas buvo įtvirtintas kitoje valstybėje narėje, jos turėtų užtikrinti, kad jų teritorijose atliktų kruopščių paieškų rezultatai būtų užregistruoti viešai prieinamoje duomenų bazėje.
- (16) Reikėtų numatyti autoriams galimybę panaikinti jų kūriniams suteiktą nenustatytų autorių teisių kūrinių statusą.
- (17) Valstybės narės, siekdamos skatinti mokslą ir kultūrą, turėtų leisti viešosioms bibliotekoms, švietimo įstaigoms ir muziejams, taip pat archyvams, kino paveldo institucijoms ir viešosioms transliuojančiosioms organizacijoms skelbti ir atgaminti nenustatytų autorių teisių kūrinius su sąlyga, kad toks šių kūrinių naudojimas atitiktų šių įstaigų viešojo intereso misiją, konkrečiai, jų kolekcijose laikomų kūrinių išsaugojimo, atgaminimo ir kultūrinės bei švietėjiškos prieigos prie jų tikslus. Šios direktyvos tikslais kino paveldo institucijos turėtų apimti valstybių narių paskirtas organizacijas kultūrinio paveldo filmams rinkti, sisteminti, saugoti ir atgaminti.
- (18) Sutarčių sudarymas gali būti svarbus skatinant Europos kultūros paveldo skaitmeninimą. Tai reiškia, kad bibliotekos, švietimo įstaigos, muziejai, archyvai ir kino paveldo institucijos, siekdamos panaudoti nenustatytų autorių teisių kūrinius šioje direktyvoje nurodytais būdais, gali su komerciniais partneriais sudaryti nenustatytų autorių teisių skaitmeninio ir skelbimo sutartis. Šiose sutartyse gali būti numatyta, kad tokie partneriai prisidės finansiškai.
- (19) Siekiant pagerinti Sąjungos piliečių prieigą prie Europos kultūrinio paveldo, būtina užtikrinti, kad vienoje valstybėje narėje skaitmeniniu formatu atgaminti ir paskelbti nenustatytų autorių teisių kūriniai būtų prieinami ir kitose valstybėse narėse. Viešosios bibliotekos, švietimo įstaigos, muziejai, archyvai, kino paveldo institucijos ir viešosios transliuojančiosios organizacijos, naudojantys nenustatytų autorių teisių kūrinius tam, kad įvykdytų savo viešojo intereso misiją, turėtų sugebėti suteikti prieigą prie tokio nenustatytų autorių teisių kūrinių kitų valstybių narių piliečiams.

- (20) Šia direktyva neturėtų būti prieštaraujama esamai valstybių narių tvarkai dėl teisių valdymo, pvz., dėl išplėstinių kolektyvinių licencijų.
- (21) Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama naudoti nenustatytų autorių teisių kūrinius įgyvendinant kitas nei šioje direktyvoje nurodytų organizacijų viešojo intereso misijas. Tokiomis aplinkybėmis teisių turėtojų teisės ir teisėti interesai turėtų būti saugomi.
- (22) Valstybei narei suteikus leidimą ir remiantis šioje direktyvoje nustatytais sąlygomis, teisių turėtojams, pareiškusiems teises į savo kūrinius, kuriuos kaip nenustatytų autorių teisių kūrinius naudojo viešosios bibliotekos, švietimo įstaigos, muziejai, archyvai, kino paveldo institucijos arba viešosios transliuojančiosios organizacijos, ne įgyvendindamos viešojo intereso misiją, o kitais tikslais, turėtų būti už tai atlyginta. Atlygio dydis turėtų priklausyti nuo kūrinio tipo ir jo naudojimo pobūdžio. Valstybės narės gali numatyti, kad tokiu būdu naudojant nenustatytų autorių teisių kūrinius gautos pajamos, kurias buvo numatyta skirti atlygiui už tokį naudojimą, ir kurios nebuvo atsiimtose pasibaigus pagal šią direktyvą nustatytam laikotarpiui, turėtų būti panaudotos kruopščią paiešką palengvinantiems teisių informacijos šaltiniams finansuoti. Kruopščią paiešką atlikti būtų lengviau, nes būtų įdiegtos nebrangios ir automatizuotos priemonės, taikomos į šios direktyvos taikymo sritį patenkantiems arba galintiems patekti kūriniams.
- (23) Kadangi siūlomo veiksmo tikslas, t. y. užtikrinti nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo teisinį tikrumą, valstybės narės negali deramai pasiekti, ir kadangi to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, nes tada būtų taikomos vienodos nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo taisyklės, Sąjunga gali priimti priemones pagal Sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidarumo principą. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I straipsnis
Dalykas ir taikymo sritis

1. Ši direktyva yra susijusi su tam tikru nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimu viešosiose bibliotekose, švietimo įstaigose arba muziejuose, taip pat archyvuose, kino paveldo institucijose ir viešosiose transliuojančiosiose organizacijose.
2. Ši direktyva taikoma pirmą kartą valstybėje narėje paskelbtiems arba transliuotiems kūriniams, konkrečiai:
 - (1) knygų, dienoraščių, laikraščių, žurnalų arba kitų rašytinių kūrinių forma paskelbtiems kūriniams, kurie laikomi viešosiose bibliotekose, švietimo įstaigose, muziejuose ar archyvuose, arba
 - (2) kinematografiniams arba audiovizualiniams kūriniams, laikomiems kino paveldo institucijose, arba
 - (3) kinematografiniams, garso arba audiovizualiniams kūriniams, kuriuos sukūrė viešosios transliuojančiosios organizacijos iki 2002 m. gruodžio 31 d., ir kurie yra laikomi tų organizacijų archyvuose.

2 straipsnis
Nenustatytų autorių teisių kūriniai

1. Kūrinys laikomas nenustatytų autorių teisių kūriniumi, jei kūrinio teisių turėtojas yra nenustatytas arba, jei nustatytas po kruopščios paieškos, atliktos ir užregistruotos pagal 3 straipsnį, nebuvo rastas.
2. Jei kūrinys turi daugiau nei vieną teisių turėtoją, ir vienas iš jų buvo nustatytas ir surastas, tas kūrinys neturėtų būti laikomas nenustatytų autorių teisių kūriniumi.

3 straipsnis
Kruopšti paieška

1. Siekdamas nustatyti, ar kūrinys yra nenustatytų autorių teisių kūrinys, 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos užtikrina, kad kiekvieno kūrinio kruopšti paieška būtų atliekama tikrinant atitinkamus konkrečios kategorijos kūrinių šaltinius.
2. Pasikonsultavusios su teisių turėtojais ir vartotojais, valstybės narės nustato kiekvienos kategorijos kūriniams tinkamus šaltinius, kurie turi apimti ir priede nurodytus šaltinius.
3. Kruopšti paieška turi būti atlikta tik toje valstybėje narėje, kurioje kūrinys buvo pirmą kartą paskelbtas arba transliuotas.
4. Valstybės narės užtikrina, kad jų teritorijose atliktų kruopščių paieškų rezultatai būtų užregistruoti viešai prieinamoje duomenų bazėje.

4 straipsnis
Nenustatytų autorių teisių kūrinio statuso tarpusavio pripažinimas

Kūrinys, pagal 2 straipsnį valstybėje narėje laikomas nenustatytų autorių teisių kūriniumi, laikomas nenustatytų autorių teisių kūriniumi visose valstybėse narėse.

5 straipsnis
Nenustatytų autorių teisių kūrinio statuso panaikinimas

Valstybės narės užtikrina, kad kūrinio, kuris laikomas nenustatytų autorių teisių kūriniumi, teisių turėtojas bet kuriuo metu turėtų galimybę panaikinti tokį kūriniumi suteiktą statusą.

6 straipsnis
Leistini nenustatytų autorių teisių kūrinio naudojimo būdai

1. Valstybės narės užtikrina, kad 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos turėtų teisę naudoti nenustatytų autorių teisių kūrinius šiais būdais:
 - (a) skelbdamos juos taip, kaip nustatyta Direktyvos 2001/29/EB 3 straipsnyje;

- (b) atgamindamos juos taip, kaip apibrėžta Direktyvos 2001/29/EB 2 straipsnyje, skaitmeninimo, skelbimo, indeksavimo, sisteminimo, išsaugojimo arba atkūrimo tikslais.
2. Tačiau, jei 7 straipsnyje nenurodyta kitaip, 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos negali naudoti nenustatytų autorių teisių kūriniams kitiems nei viešojo intereso tikslams, konkrečiai savo kolekcijose laikomų kūrinių išsaugojimo, atgaminimo ir prieigos prie jų suteikimo kultūriniais ir švietimo tikslais.
 3. Direktyvoje nepažeidžiama tokių organizacijų laisvė sudaryti sutartis siekiant įgyvendinti viešojo intereso misiją.
 4. Valstybės narės užtikrina, kad 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos, naudojamos nenustatytų autorių teisių kūrinius pagal 1 dalį, registruotų kruopščios paieškos atvejus ir viešo naudojimo atvejus.

7 straipsnis

Leistini nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo būdai

1. Valstybės narės gali suteikti leidimą 1 straipsnio 1 dalyje nurodytoms organizacijoms naudoti nenustatytų autorių teisių kūrinius kitais nei 6 straipsnio 2 dalyje nurodytais tikslais su sąlyga, kad:
 - (2) 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos registruoja kruopščių paieškų atvejus;
 - (3) organizacijos registruoja viešai prieinamus nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo tose organizacijose atvejus;
 - (4) jei nenustatytų autorių teisių kūrinio teisės turėtojas buvo nustatytas, bet nesurastas, jo vardas, pavardė arba pavadinimas nurodomi prie kiekvieno tokio kūrinio naudojimo atvejo;
 - (5) teisių turėtojams, panaikinusiems savo kūrinio nenustatytų autorių teisių kūrinio statusą, kaip nurodyta 5 straipsnyje, už kūrinio naudojimą atlygina 1 straipsnio 1 dalyje nurodytos organizacijos;
 - (6) teisių turėtojai gali reikalauti atlygio pagal 4 punktą per valstybių narių nustatytą laikotarpį, kuris neturėtų būti trumpesnis nei penkeri metai nuo veiksmo, dėl kurio teikiamas reikalavimas, datos.
2. Valstybės narės gali pasirinkti leidimo suteikimo priemones pagal 1 dalį ir pačios nuspręsti, kaip panaudoti pajamas, kurių nebuvo pareikalauta pasibaigus pagal 1 dalies 5 punktą nustatytam laikotarpiui.

8 straipsnis

Tėstinis kitų teisinių nuostatų taikymas

Ši direktyva nepažeidžia nuostatų, visų pirma dėl patentų teisių, prekės ženklų, dizaino teisių, naudingųjų modelių, puslaidininkinių gaminių topografijų, šriftų, sąlyginės prieigos, prieigos

prie kabelinių transliavimo paslaugų, nacionalinių vertybių apsaugos, teisinių deponavimo reikalavimų, įstatymų dėl konkurenciją ribojančių veiksmų ir nesąžiningos konkurencijos, komercinių paslapčių, saugumo, konfidencialumo, duomenų apsaugos ir asmens privatumo, viešųjų dokumentų prieinamumo, sutarčių teisės nuostatų.

9 straipsnis

Taikymas laiko atžvilgiu

1. Šios direktyvos nuostatos taikomos visiems 1 straipsnyje nurodytiems kūriniams, kuriuos *[įrašyti teisės akto perkėlimo datą]* saugo valstybių narių teisės aktai autorių teisių srityje.
2. Ši direktyva taikoma nepažeidžiant jokių iki *[įrašyti teisės akto perkėlimo datą]* atliktų veiksmų ir įgytų teisių.

10 straipsnis

Perkėlimas

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurie, įsigalioję ne vėliau kaip [...], įgyvendina šią direktyvą. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą bei tų nuostatų ir šios direktyvos atitikties lentelę.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

11 straipsnis

Peržiūros išlyga

Komisija nuolat peržiūri teisių informacijos šaltinių pokyčius ir ne vėliau kaip per metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo, o vėliau – kas metai, pateikia ataskaitą dėl galimo į direktyvos taikymo sritį neįtrauktų kūrinių arba kito saugomo dalyko, visų pirma fonogramų, atskirų fotografijų ar kitų atvaizdų, įtraukimo į jos taikymo sritį.

Iki *[vienerių metų po perkėlimo datos]* Komisija pateikia Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui šios direktyvos taikymo ataskaitą, kurioje atsižvelgiama į skaitmeninių bibliotekų plėtrą.

Prireikus, visų pirma siekiant užtikrinti vidaus rinkos veikimą, Komisija pateikia pasiūlymus dėl šios direktyvos pakeitimo.

12 straipsnis
Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

13 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas

PRIEDAS

3 straipsnio 2 dalyje nurodyti šaltiniai yra:

- (1) paskelbtoms knygoms:
 - (a) privalomasis egzempliorius;
 - (b) esamos duomenų bazės ir registrai, įskaitant ARROW (angl. *Accessible Registries of Rights Information and Orphan Works*), WATCH (angl. *Writers, Artists and their Copyright Holders*) ir ISBN (tarptautinis standartinis knygos numeris, angl. *International Standard Book Number*);
 - (c) susijusių kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacijų, visų pirma atgaminimo teisių organizacijų, duomenų bazės.
- (2) Dienoraščiams ir periodiniams leidiniams:
 - (a) ISSN (angl. *International Standard Serial Number*), naudojamas periodiniams leidiniams;
 - (b) bibliotekų fondų ir kolekcijų indeksai ir katalogai.
- (3) Laikraščiams ir žurnalams:
 - (a) atitinkamos šalies leidėjų asociacija ir autorių ir žurnalistų asociacijos;
 - (b) privalomasis egzempliorius;
 - (c) susijusių kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacijų, įskaitant atgaminimo teisių organizacijas, duomenų bazės.
- (4) Vizualiniams kūriniais, įskaitant vaizduojamojo meno kūrinius, fotografijas, iliustracijas, dizaino darbus, architektūros darbus ir jų brėžinius ir kitus darbus, skelbiamus knygose, dienoraščiuose, laikraščiuose ir žurnaluose:
 - (a) 1, 2 ir 3 punktuose nurodyti šaltiniai;
 - (b) susijusių kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacijų, visų pirma vizualinių kūrinių atgaminimo teisių organizacijų, duomenų bazės;
 - (c) prireikus, atvaizdo agentūrų duomenų bazės.
- (5) Audiovizualiniams kūriniais, laikomiems kino paveldo institucijų ir viešųjų transliuojančiųjų organizacijų kolekcijose:
 - (a) privalomasis egzempliorius;
 - (b) kino paveldo institucijų ir nacionalinių bibliotekų duomenų bazės;

- (c) duomenų bazės, kuriose taikomi atitinkami standartai ir identifikatoriai, pavyzdžiui, ISAN – audiovizualinei medžiagai;
- (d) susijusių kolektyvinio autorių teisių administravimo asociacijų, visų pirma autorių, atlikėjų, fonogramų kūrėjų ir audiovizualinės medžiagos kūrėjų, duomenų bazės.